

21 december 2006

Project Inventarisatie Geriefhoutbosjes Abtswoudse Bos

1. Inleiding

Voortvloeiend uit het verzoek in het overleg van 6 december 2006 met Michael Moerman en Maarten van der Valk van GZH heb ik een korte inventarisatie opgesteld van bestaande en uit te breiden geriefhoutbosjes en één nieuw geriefhoutbosje in het Abtswoudse Bos. Ik heb alleen gekeken naar de bosjes in het Abtswoudse Bos en niet naar de bosjes in de Kerpolder en het Ackersdijkse Bos. Er is zeker ruimte voor meer nieuwe geriefhoutbosjes, maar het lijkt verstandig eerst ervaring op te doen met de onderstaande groep bosjes. Ik heb de bosjes met een nummer aangegeven op de kaart van Nikolaes Kruikius van 1712 en voorzien van een of meerdere foto's en een korte beschrijvende tekst met ligging, oppervlakte en staat van onderhoud. Het gaat om drie groepen bosjes: de zeven bosjes langs de weg Abtswoude, de acht bosjes op de Tanthofkade en één bosje met een vennetje op de kruising van de Mantjeskade en de spoorbaan (oostzijde).

2. Inventarisatie

1. Nieuw bosje Abtsrecht

De locatie ligt naast de bunker Abtsrecht met nieuwe appartementen tegenover de boerderij Abtswoude 19. De oppervlakte is 30 x 25. Het perceel is aan drie zijden beschermd met een goed uitgebaggerde sloot en grenst aan de achterzijde aan het hek van de parkeerplaats van het perceel van het Abtsrecht. Toegang is mogelijk via een dam aan de westzijde. Het is een typisch geschikte locatie voor een nieuw bosje. Komend vanuit Delft versterkt het meteen de eerste indruk van het Belvédèrelandschap van Abtswoude. Gezien vanuit het zuiden wordt het zicht op de appartementenflat en de parkeerplaats verzacht. Voor de aanleg kan inheems plantmateriaal gebruikt worden.

2. Bestaand, uit te breiden bosje Abtswoude 19

De locatie ligt naast de boerderij Abtswoude 19. De bestaande oppervlakte is 22 x 20 en de uit te breiden oppervlakte is 22 x 80. Het bosje is aan drie zijden beschermd met een goed uitgebaggerde sloot en grenst aan de achterzijde aan een bosperceel. Toegang is mogelijk via een dam aan de oostzijde en via een houten brug op het erf van Abtswoude 19. Het deels vervallen bosje en boomgaard behoorden vroeger bij Abtswoude 19. Het bosje en de boomgaard zijn zowel vanaf de weg Abtswoude als vanaf het aangrenzende Sint Maartensrecht pad goed te zien en de bloeiende boomgaard zal in de lente een prachtig beeld opleveren. Voor de uitbreiding kan met inheems plantmateriaal gebruikt worden. L-vorm gebruiken voor uitbreiding bosje.

3. Bestaand bosje Abtswoude/kruising Derde Wereldpad/Sint Maartenrechtpad

De locatie ligt op de kruising van de fietspaden Derde Wereldpad/Sint Maartenrechtpad. De oppervlakte is 70 x 70. Het zijn eigenlijk twee bosjes ter plaatse van een vroegere Romeinse en Middeleeuwse boerderijvestiging op een geulrug van de rivier de Gantel. Ook op het weiland ten oosten van het bosje liggen Middeleeuwse boerderijterpen. Het fietspad (Derde Wereldpad) snijdt de twee bosjes in vieren. De twee bosjes zijn omgeven met sloten, die deels dreigen vol te groeien. Helaas zijn er geen duikers onder het Derde Wereldpad gelegd, waardoor voor een deel van de sloten verversing afhankelijk is van regenwater. De KNNV zal in 2006/2007 de bosjes vooral aan de randen uitdunnen. De volwassen bomen zullen blijven staan. Er is om een aantal redenen voor gekozen om niet het gehele bosje te knotten. Ten eerste zijn het van oorsprong geen geriefhoutbosjes, maar door de tijd heen begroeide, oude boerderijterpen. Ten tweede gebruiken recreanten het bosje bij slecht weer als een beschutte plek voor het doen van oefeningen en om op adem te komen. Uitdunning vooral aan de randen is voldoende om een kruid- en struiklaag tot ontwikkeling te laten komen. Hulst heeft zich al gevestigd en de bosjes kennen in het voorjaar al een rijke begroeiing van Dagkoekoeksbloem.

4. Bestaand bosje Abtswoude 46

De locatie ligt naast de boerderijterp van de Elisabethhoeve, Abtswoude 46, waar de dichter Hubert Poot in 1689 geboren is. Het heeft een wybertjes-vorm i.p.v. een vierkante of L-vorm, die vaker voorkomen in Abtswoude. Zie bijv. de bosjes met boomgaarden achter Abtswoude 36 en 38. De oppervlakte is 34 x 25 en 16 x 20. Het is aan drie zijden omgeven met een deels met oud hout dichtgegooide sloot. Aan een deel van de westzijde grenst het aan open water. Het is in 2005/2006 geknot door de Knotgroep Tanthof. Een drietal volwassen bomen zijn blijven staan als roestplaats voor vogels en om het bosje 'smoel' te geven.

5. Bestaand, uit te breiden bosje Abtswoude 46

De locatie ligt tegenover de boerderij Abtswoude 46. De bestaande oppervlakte is 17 x 15 en de uit te breiden oppervlakte is 17 x 15. Het bosje heeft aan drie zijden een dichtgegroeide sloot en grenst aan de achterzijde aan een bosperceel. Toegang is mogelijk via de voorzijde. Het bosje is in 2005/2006 door GZH geknot en aan de voorzijde is over een breedte van twee meter van nieuw plantmateriaal voorzien. Er ligt afval in het bosje. Het bosje valt nu vrijwel weg tegen het bosperceel. Het voorstel is om het bosje naar voren toe uit te breiden, waarmee de status van het bosje als een oud en bijzonder landschapselement meer zichtbaar wordt.

6. Bestaand bosje Abtswoude 50

De locatie ligt tegenover boerderij Abtswoude 52 (Stal Midden-Delfland) in de hoek van de kruising van de weg Abtswoude en het fietspad van de Nieuwe Mantjeskade. Het oppervlak is 15 x 25. Het bosje heeft aan vier zijden een goed onderhouden sloot en is in 2005/2006 geknot. Toegang alleen mogelijk via mee te nemen loopplank. Het bosje heeft in de lente een rijke begroeiing met Echte koekoeksbloem. Het is op deze drukke kruising van fietspaden een mooi en gezichtsbepalend bosje.

7. Bestaand bosje Abtswoude 58

De locatie ligt tegenover Abtswoude 58. De oppervlak is 28 x 23. Het bosje heeft aan vier zijden een sloot, waarvan de slootgedeelten aan de west- en noordkant goed onderhouden zijn. In het bosje liggen ijzeren voorwerpen, waaronder een tank. Toegang is mogelijk via belendend weiland. Er ligt een plank over de sloot aan de zuidzijde. Het bosje is de afgelopen zes á acht jaar niet geknot. Het is niet van GZH, maar van Aad Rodenburg, Woudweg 24.

8. Bestaand uit te breiden bosje Tanthofkade achter Abtswoude 54

De locatie ligt achter het eerste hek op de westzijde van de Tanthofkade ter hoogte van Abtswoude 54. De oppervlakte is 10 x 0,5. Dit bosje is teruggeslagen tot een rand van 3 in slechte staat verkerende knobomen aan de westzijde. De Tanthofkade is ter plaatse ongeveer 10 meter breed. Het bosje moet hersteld worden tot een breedte van circa 4 meter aan de westzijde en een breedte van 2 meter aan de oostzijde.

9. Bestaand uit te breiden bosje Tanthofkade achter Abtswoude 54a

De locatie ligt vlak voor de eerste bocht in de Tanthofkade op de westzijde achter Abtswoude 54a. De oppervlakte is 34 x 4. Ook dit bosje heeft achterstallig onderhoud. Kenmerkend is dat er een volwassen eik in het bosje staat. Het is de enige eik in de wijde omtrek. Uit de nog aanwezige strook met Fluitenkruid (gedijt het beste in de halfschaduw van bomen en struiken) en paddenstoelen vóór en achter het bosje, zelfs tot aan het volgende bosje, valt af te leiden dat vroeger dit bosje verbonden is geweest met het volgende bosje nr. 10. Het voorstel is om nr. 9 met nr. 10 te verbinden door middel van een rij knotwilgen van 2 meter breed aan de westzijde van de kade, zodat de oude verbinding hersteld wordt. Hierbij valt nog op te merken dat de Tanthofkade een vliegroute is voor dagvlinders. Herstel van de oude verbindingsoeplanting zal het gebruik van de kade door dagvlinders bevorderen.

10. Bestaand te herstellen bosje Tanthofkade achter Abtswoude 52

De locatie ligt vlak na de tweede bocht in de Tanthofkade op de westzijde achter Abtswoude 52 (Stal Midden-Delfland). De oppervlakte is 34 x 4. Het bosje is deels geknot, deels niet geknot en deels afgestorven. Het bosje dient hersteld te worden. Zoals al is vermeld bij nr. 9 wijst de aanwezigheid van Fluitenkruid en paddenstoelen er op dat dit bosje verbonden is geweest met nr. 9 via het oost – west lopende deel van de kade tussen de twee bochten. Bijzonderheid is dat in het aanliggende weiland zich grote waterplassen hebben gevormd met veel foeragerende vogels.

11. Bestaand te herstellen bosje Tanthofkade achter Abtswoude 50a

De locatie ligt achter Abtswoude 50a. Het kenmerkende van dit bosje is dat het zowel aan de westzijde als aan de oostzijde is begroeid. De oppervlakte is 50 x 4 aan de westzijde en 50 x 2 aan de oostzijde. De oostzijde is niet geknot en deels vervallen. De rij aan de westzijde is wel geknot. Het bosje moet hersteld worden met nieuwe knotwilgen en – essen. De drie volgroeide essen kunnen blijven staan. Dit laatste geldt in het algemeen: als volgroeide bomen niet te veel schaduw geven voor de geknotte bomen kunnen ze heel goed blijven staan, zodat meer variatie ontstaat.

12. Bestaand uit te breiden bosje Tanthofkade achter Abtswoude 48

De locatie ligt achter Abtswoude 48, de boerderij Windlust. Van het bosje resteert nog een rand van ongeveer zes jaar geleden geknotte elzen aan de oostzijde. De oppervlakte is 60 x 2. Het voorstel is om aan de westzijde het bosje uit te breiden met 60 x 4.

13. Bestaand uit te breiden bosje kruising Tanthofkade/Zuidkade

De locatie ligt in de zuidwestelijke hoek naast de kruising tussen de Tanthofkade en de Zuidkade. Het oppervlak is 52 x 11 en 40 x 12. Er is ruimte voor uitbreiding met 1815 m². Het unieke is dat het bosje uit iep bestaat. Het bosje is in 2005/2006 geknot door GZH. Het bosje kan aan de oostzijde en westzijde worden uitgebreid. De zes volwassen wilgen kunnen blijven staan. Deze bomen zijn een vaste roestplaats voor de Torenavalk.

14. Bestaand te herstellen bosje kruising Tanthofkade/Zuidkade

De locatie ligt precies op de kruising van de Tanthofkade en de Zuidkade. Het bosje heeft een omgekeerde L-vorm. De voet van de L staat op de Tanthofkade. Het been van de L staat op de Zuidkade. De oppervlakte is 70 x 7 en 20 x 2. Het bosje is in 2005/2006 geknot door GZH. Herstel van open plekken is nodig. Het bosje bestaat als enige geriefhoutbosje van het Abtswoudse Bos geheel uit essen met één iep. Het voorstel is om bij de volgende knotactie enkele staken te laten staan, zodat deze het voetpad gaan overhuiven, waardoor wat meer beschutte plekken ontstaan voor vogels en vlinders etc.

15. Bestaand bosje Tanthofkade

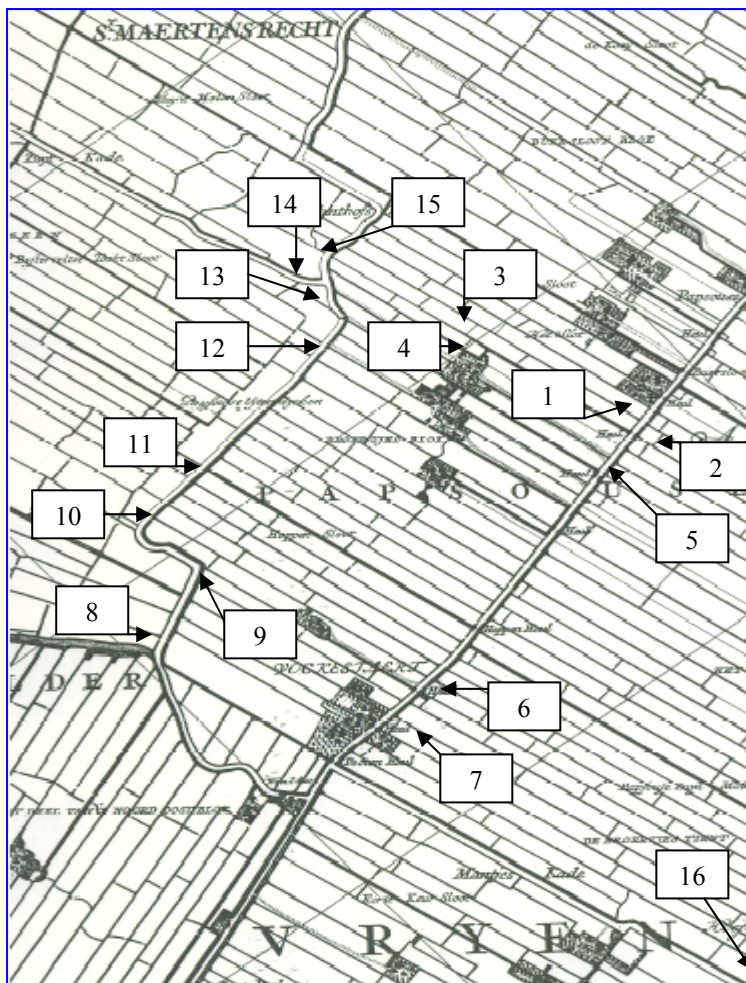
De locatie ligt op ongeveer honderd meter ten noorden van de kruising Tanthofkade/Zuidkade. Het bosje ligt niet op maar ten westen van de kade. Aan de westkant grenst het aan rietland en ten noorden aan open water. De oppervlakte is 45 x 30. De locatie is bereikbaar via het aanpalende weiland aan de zuidkant. Het bosje is niet onderhouden en ontwikkelt zich nu als een bosperceeltje net als nr. 3. Het voorstel is om hier dezelfde onderhoudsmaatregelen te nemen als bij nr. 3. Dat wil zeggen uitdunning (knotten) aan de randen om een kruid- en struiklaag te laten ontstaan.

16. Bestaand bosje kruising Mantjeskade/Spoorbaan

De locatie ligt ten oosten van de kruising Mantjeskade/Spoorbaan. Het oppervlak is 85 x 100 en het is hiermee het grootste geriefhoutbosje van het Abtswoudse Bos. De locatie is bereikbaar via de Schieweg via de Mantjeskade en via een voetpad vanaf het Vlakoverpad. Het bijzondere van het bosje is dat het binnenin een vennetje heeft. Het bosje is al heel lang niet meer geknot en heeft zich ontwikkeld als een bosperceel. Wel is recent de sloot geschoond. Het voorstel is om het bosje te onderhouden net als nr. 3 en nr. 15. Dat wil zeggen uitdunning (knotten) aan de randen om een kruid- en struiklaag te laten ontstaan. Dit moet ook gebeuren langs de randen van het vennetje om daar meer licht toe te laten.

Kaart van Nikolaes Kruikius van 1712 van een deel van de Lage Abtswoudse Polder met Tanthofkade en Mantjeskade met daarop aangegeven de locaties van de bestaande, uit te breiden Geriefhoutbosjes en een nieuw Geriefhoutbosje.

3. Te maken afspraken

Doelstellingen:

- M – mensen (omwonenden/gebruiker) actief betrekken bij natuur en landschap
- N – natuurhistorische landschapselementen herstellen, beheren en uitbreiden in het Abtswoudse Bos
- O – organisatorische inbedding van het beheer via pacht/beheersovereenkomst om continuïteit, kwaliteit, publiciteit, voorlichting, juridische aansprakelijkheid goed te regelen

Totale oppervlakte

Het oppervlak aan bestaande en te herstellen geriefhoutbosjes is 17.218 m² en het oppervlak aan één nieuw bosje en uitbreiding van bestaande bosjes is 5216 m². Het totale oppervlak is 22.434 m².

Deelafspraken

1. Beheer
2. Aanleg/uitbreiding/herstel
3. Overleg met omwonenden en gebruikers
4. Groot onderhoud: baggeren sloten (relatie Hoogheemraadschap), afvoer takken, maaien
5. Monitoring natuurwaarden
6. Publiciteit over rol KNNV, Recreatieschap Midden-Delfland, GZH en voorlichting over cultuur- en natuurhistorische waarden
7. Pacht/beheersovereenkomst, juridische verantwoordelijkheden, financiering: voorkeur voor vast all in bedrag per m²
8. Jaarlijkse rapportage.